

Warszawa, dnia 19 stycznia 2016 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

DGK-VI.4704. 1 .2016.JT

**Pan
Leszek Wenderski
Prezes
Stowarzyszenia „Przedsiębiorczość dla
ekologii”
ul. Słoneczna 10
63-840 Krobia**

Granny Panie Przewo

W odpowiedzi na list skierowany do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy, przekazany do Ministra Środowiska według właściwości, w sprawie planowanej budowy kopalni odkrywkowej na terenie powiatów gostyńskiego i rawickiego, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Węgiel brunatny jest jednym z podstawowych surowców energetycznych naszego kraju. Około 35-40% energii elektrycznej pochodzi właśnie z tego źródła i jedynie węgiel kamienny pozostaje nadal ważniejszym nośnikiem energii w Polsce. Cena energii elektrycznej uzyskanej na bazie węgla brunatnego jest niższa od cen energii wyprodukowanej z węgla kamiennego czy gazu. Biorąc pod uwagę zwiększające się zapotrzebowanie na energię elektryczną, należy liczyć się z powstawaniem koncepcji budowy nowych kopalni węgla brunatnego, tym bardziej, że Polska posiada bardzo duże zasoby tego surowca. Udokumentowane geologiczne zasoby bilansowe węgla brunatnego wynoszą 23,5 mld ton, a przemysłowe niemal 1,2 mld ton (dane wg „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2014 r.”).

Należy zaznaczyć również, że eksploatacja węgla brunatnego niesie za sobą także korzyści. Należą do nich: nowe miejsca pracy w kopalniach, elektrowniach, firmach zaplecza projektowego, naukowego i technicznego, stwarzanie możliwości rozwoju firm z zaplecza technicznego (produkcja maszyn itp.), dochód dla gmin w postaci opłaty eksploatacyjnej, opłat za korzystanie ze środowiska, podatków od nieruchomości oraz podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych. Za przykład posłużyć może gmina Przykona, w powiecie tureckim, woj. wielkopolskim, gdzie wpływy do budżetu gminy w 2015 r. z tytułu li tylko opłaty eksploatacyjnej wynosiły 2 mln zł. Ponadto warto zaznaczyć, że gminy na terenie których prowadzona jest działalność wydobywcza węgla brunatnego posiadają najwyższe dochody w przeliczeniu na mieszkańca oraz są jednymi z najbogatszych w Polsce, m. in. gmina Kleszczów, czy Bogatynia.

Wydobywanie węgla brunatnego, jak każda działalność górnicza musi sprostać wyzwaniom związanym z negatywnym oddziaływaniem na środowisko. Może ona bowiem stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska m.in. poprzez znaczne oddziaływanie na powierzchnię terenu oraz wody powierzchniowe i podziemne. W przypadku odkrywkowego wydobywania węgla brunatnego konieczność odwodnienia odkrywki wiąże się z powstaniem tzw. „leja depresji”. Jest to jedna z największych niedogodności dla mieszkańców (głównie rolników), towarzysząca tego rodzaju działalności. Jednakże warto podkreślić, iż znane jest już w praktyce stosowanie w celu ochrony zasobów wodnych między innymi specjalnych ekranów wbudowywanych w górotwór, mogących osiągać kilkukilometrową długość. Dzięki ich wykorzystaniu warstwy wodonośne są izolowane, a zasięg leja depresji i wpływ odwodnienia wyrobiska na warunki wodne są zdecydowanie mniejsze.

Nieodzownym aspektem odkrywkowej działalności górniczej niekorzystnym dla lokalnej społeczności jest często zmiana warunków życia i konieczność przesiedlenia mieszkańców. Stanowi to największą uciążliwość dla społeczeństwa i często jest powodem protestów. Dlatego też na przedsiębiorcy, ubiegającym się o koncesję wydobywczą, spoczywa obowiązek podjęcia starań o uzyskanie społecznej akceptacji dla planowanej działalności eksploatacyjnej oraz wypracowania porozumienia z lokalną społecznością na długo przed jej rozpoczęciem.

Pragnę podkreślić, iż ewentualne rozpoczęcie tak dużej inwestycji polegającej na wydobywaniu węgla brunatnego ze złoża możliwe będzie jedynie przy uwzględnieniu wielu czynników społeczno-środowiskowych oraz ekonomiczno-gospodarczych. Jednym z tych elementów będą szerokie konsultacje społeczne, prowadzone w ramach obowiązujących przepisów prawa. Już na etapie postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko projektowanej inwestycji, kończącego się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, organy samorządu terytorialnego oraz społeczeństwo mają prawo do uczestniczenia w nim. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stanowi niezbędny element wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalni ze złóż, z uwagi na fakt, że eksploatacja złóż węgla brunatnego może stanowić uciążliwość dla środowiska. W trakcie postępowania w sprawie oceny planowanego przedsięwzięcia na środowisko odpowiedni organ ochrony środowiska (w tym przypadku regionalny dyrektor ochrony środowiska) dokona szczegółowej oceny wpływu planowanej inwestycji między innymi na środowisko, warunki życia ludzi, dobra materialne oraz dokona analizy możliwości oraz sposobów zapobiegania i zmniejszenia negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko. Regionalny dyrektor ochrony środowiska określi również w tej decyzji warunki prowadzenia działalności wydobywczej. W przypadku ich naruszenia odpowiedzialność ponosi przedsiębiorca, na którym ciąży obowiązek wypłaty odszkodowania za wyrządzone szkody, zgodnie z przepisami ustawy *Prawo geologiczne i górnicze*.

Decyzja z dnia 17 grudnia 2014 r. na wniosek PAK Górnictwo Sp. z o.o. Minister Środowiska zatwierdził Dodatek nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża węgla brunatnego „Oczkowice”. Należy podkreślić jednak, że decyzja zatwierdzająca dokumentację geologiczną złoża nie daje podstaw do podejmowania działalności wydobywczej ani nie jest jednoznaczna ze zgodą na prowadzenie działalności eksploatacyjnej. Podstawę prowadzenia działalności eksploatacyjnej przez przedsiębiorcę stanowi jedynie koncesja na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża. Wydanie koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża nie jest autonomiczną decyzją Ministra Środowiska, wymaga bowiem uzgodnienia z właściwym miejscowo organem gminy, w zakresie nienaruszenia zamierzoną działalnością przeznaczenia lub sposobu korzystania z nieruchomości określonego odpowiednio w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki. Stanowiska tych organów są wiążące dla organu koncesyjnego. Innymi słowy, bez uzgodnienia organu gminy lub ministra właściwego do spraw gospodarki, Minister Środowiska nie może udzielić takiej koncesji. Należy także zwrócić uwagę na fakt, iż stronami postępowania o udzielenie ww. koncesji są również właściciele nieruchomości gruntowych, położonych w obrębie granic obszaru górniczego, którym przysługuje prawo do czynnego udziału w postępowaniu. Bez ich zgodny niemożliwe jest udzielenie koncesji ani tym bardziej prowadzenie jakiegokolwiek działalności.

Warto nadmienić, że na przedsiębiorcy prowadzącym eksploatację, po jej zakończeniu spoczywa obowiązek rekultywacji wykorzystywanych terenów. Koszty tych działań, których celem jest przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych ponosi on sam. Obecnie coraz częściej rekultywacji terenów pogórnich towarzyszy także ich rewitalizacja. Jest to zespół działań prowadzących nie tylko do przywrócenia stanu pierwotnego terenu ale także jego poprawy poprzez polepszenie stanu środowiska oraz nadanie obszarowi nowych funkcji użytkowych. Przykłady takich działań widoczne są nie tylko poblizu kopalni „Bełchatów” ale także w gminie Kleczew, gdzie na terenach pokopalnianych tworzone są akwenty wodne wraz z infrastrukturą, parki rozrywki i inne obiekty rekreacyjne.

Pragnę wyjaśnić, że decyzja o wydaniu koncesji na eksploatację węgla brunatnego ze złoża „Oczkowice”, w oparciu o którą możliwa byłaby budowa kopalni odkrywkowej w powiecie gostyńskim i rawickim nie jest jeszcze rozpatrywana. Do dnia dzisiejszego do Ministra Środowiska nie wpłynął wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie węgla brunatnego z tego złoża.

Dostrzegając istotny czynnik społeczny, każda ewentualna inwestycja polegająca na wydobywaniu węgla brunatnego ze złoża będzie uważnie analizowana, dbając jednocześnie o zachowanie równowagi w środowisku oraz minimalizację jej negatywnego wpływu na środowisko i opinię społeczności lokalnej.

z posłem

z up. MINISTRA
SEKRETAŹ STANU
GŁÓWNY GEOLOG KRAJU

Prof. dr hab. Mariusz-Orion Jędrysek

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezydenta RP
ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa

